

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai 2023-08 Nr.
Į 2023-08-03 Nr. 1D-3946

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO DERINIMO

Lietuvos Respublikos finansų ministerija išnagrinėjo Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos pateiktą derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1991 m. rugpjūčio 12 d. nutarimo Nr. 327 „Dėl materialinės žalos atlyginimo asmenims, Antrojo pasaulinio karo ir okupacijų metais išvežtiems priverstiniais darbams, buvusiems getuose, įkalinimo įstaigose ir kitose laisvės atėmimo vietose“ pakeitimo projektą ir informuoja, kad pastabų pagal savo kompetenciją neturi.

Kartu informuojame, kad prašomą informaciją apie asmenims iš valstybės biudžeto išmokėtas kompensacijas per pastaruosius penkerius metus atskirai pateiks Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos.

Jolanta Ašmegienė, tel.(8 5) 239 0102 el. p. jolanta.asmegiene@finmin.lt

Informacija apie asmens duomenų tvarkymą skelbiama adresu <https://finmin.lrv.lt/lt/asmens-duomenu-apsauga>

FM isvada

Biudžetinė įstaiga
Lukiškių g. 2, 01512 Vilnius

Tel. (8 5) 239 0000
Faks. (8 5) 279 1481

El. p. finmin@finmin.lt
<https://finmin.lrv.lt>

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių
asmenų registre, kodas 288601650

**VALSTYBINĖ MOKESČIŲ INSPEKCIJA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS**

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų
ministerijai
Lietuvos Respublikos finansų
ministerijai

[2023-08-03 Nr. 1D-3946

DĖL NUTARIMO PROJEKTO DERINIMO

Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, susipažinusi su Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos pateiktu derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1991 m. rugpjūčio 12 d. nutarimo Nr. 327 „Dėl materialinės žalos atlyginimo asmenims, Antrojo pasaulinio karo ir okupacijų metais išvežtiems priverstiniais darbams, buvusiems getuose, įkalinimo įstaigose ir kitose laisvės atėmimo vietose“ pakeitimo projektu (toliau - Nutarimo projektas) ir pateiktais klausimais, pagal kompetenciją teikia tokią informaciją:

2018 m. du asmenys kreipėsi dėl kompensacijos, išmokėta suma per metus buvo 1513,69 Eur, iš viso buvo skirta 1900,00 Eur biudžeto lėšų metams.

2019 m. keturi asmenys kreipėsi dėl kompensacijos, išmokėta suma per metus buvo 2050,87 Eur, iš viso buvo skirta 2800,00 Eur biudžeto lėšų metams.

2020 m. du asmenys kreipėsi dėl kompensacijos, išmokėta suma per metus buvo 541,69 Eur, iš viso buvo skirta 1300,00 Eur biudžeto lėšų metams.

2021 m. du asmenys kreipėsi dėl kompensacijos, išmokėta suma per metus buvo 820,53 Eur, iš viso buvo skirta 2040,00 Eur biudžeto lėšų metams.

2022 m. du asmenys kreipėsi dėl kompensacijos, išmokėta suma per metus buvo 1431,20 Eur, iš viso buvo skirta 1450,00 Eur biudžeto lėšų metams.

Iš viso per pastaruosius penkerius metus dėl kompensacijos kreipėsi 12 asmenų, išmokėta bendra suma per šį laikotarpį buvo 6357,98 Eur, iš viso buvo skirta 9490,00 Eur biudžeto lėšų.

Taip pat atkreipiame dėmesį, kad pagal Nutarimo projekto nuostatas neišku, ar kompensacijos būtų mokamos tik asmenims, kurie Antrojo pasaulinio karo ir okupacijų metais buvo išvežti priverstiniais darbams, buvo getuose, įkalinimo įstaigose ir kitose laisvės atėmimo vietose, ar ir ten gimusiems asmenims.

Viršininkė

Edita Janušienė

Andrius Griška, tel. (8 5) 2687 897, el. p. andrius.griška@vmi.lt
Loreta Šcesnulevičienė (8 5) 2687 526, el. p. Loreta.Scesnuleviciene@vmi.lt

Biudžetinė įstaiga,
Vasario 16-osios g. 14,
LT-01107 Vilnius

Tel. (8 5) 2668 200,
El. p. vmi@vmi.lt,
www.vmi.lt
E. pristatymo dėžutės
adresas 188659752

Duomenys kaupiami ir saugomi
Juridinių asmenų registre,
Kodas 188659752

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A.Vivulskio g. 11, LT-03162 Vilnius, tel. (8 5) 266 4201, faks. (8 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai

Nr. (-)SD -
Į 2023-07-26 Nr. 1D-3813

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – Ministerija) pagal kompetenciją išnagrinėjo išvadoms gautą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1991 m. rugpjūčio 12 d. nutarimo Nr. 327 „Dėl materialinės žalos atlyginimo asmenims, Antrojo pasaulinio karo ir okupacijų metais išvežtiems priverstiniais darbams, buvusiems getuose, įkalinimo įstaigose ir kitose laisvės atėmimo vietose“ pakeitimo“ projektą (toliau – Projektas) ir teikia toliau nurodytą siūlymą.

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos asmenų, represuotų už pasipriešinimą okupaciniams režimams, teisių atkūrimo įstatymo Nr. I-180 2, 3, 4, 5 ir 6 straipsnių pakeitimo įstatymo 6 straipsnio 3 dalį, siūlytina į Projektu nauja redakcija dėstomo Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo 1 punkte nurodytą dokumentų sąrašą įtraukti ir Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos išduotas pažymas apie priverstiniuose darbuose, getuose, įkalinimo įstaigose ir kitose laisvės atėmimo vietose išbūtą laiką.

Informuojame, kad Ministerija informacijos apie vadovaujantis keičiamu Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu skiriamas ir mokamas kompensacijas bei jų gavėjus nerenka, todėl negalime vertinti šių kompensacijų mokėjimo masto ir poreikio. Nurodytas kompensacijas administruoja ir poreikį joms mokėti planuoja Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, todėl siūlytina Projektą pateikti išvadoms nurodytai valstybės įstaigai bei Lietuvos Respublikos finansų ministerijai.

Viceministras

Martynas Šiurkus

Milda Bareišaitė, tel. 8 615 52390, el. p. Milda.Bareisaite@socmin.lt
Inga Barauskaitė, tel. 8 696 05045, el. p. Inga.Barauskaite@socmin.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, 01104 Vilnius,
mob. tel. 8 600 38 904, el. p. rastine@tm.lt, <https://tm.lrv.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų
ministerijai

2023-07- Nr.
Į 2023-07-26 Nr. 1D-3813

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 1991 M. RUGPJŪČIO 12 D. NUTARIMO NR. 327 „DĖL MATERIALINĖS ŽALOS ATLYGINIMO ASMENIMS, ANTROJO PASAULINIO KARO IR OKUPACIJŲ METAIS IŠVEŽTIEMS PRIVERSTINIAMS DARBAMS, BUVUSIEMS GETUOSE, ĮKALINIMO ĮSTAIGOSE IR KITOSE LAISVĖS ATĖMIMO VIETOSE“ PAKEITIMO“ PROJEKTO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, pagal kompetenciją įvertinusi derinimui pateiktą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1991 m. rugpjūčio 12 d. nutarimo Nr. 327 „Dėl materialinės žalos atlyginimo asmenims, Antrojo pasaulinio karo ir okupacijų metais išvežtiems priverstiniams darbams, buvusiems getuose, įkalinimo įstaigose ir kitose laisvės atėmimo vietose“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas), teikia šias pastabas ir pasiūlymus.

Nutarimo projekto teikime nurodyta: „Teikiant išvadas dėl Nutarimo projekto prašome įvertinti ir pateikti informaciją, ar Vyriausybės nutarimas Nr. 327 apskritai yra aktualus dėl asmenų, kurie kreipiasi tokios kompensacijos, skaičiaus, taip pat dėl pačios kompensacijos dydžio aktualumo (72 eurai už 1 metus priverstiniuose darbuose, getuose, įkalinimo įstaigose ir kitose laisvės atėmimo vietose išbūtą laiką), taip pat įvertinti, ar tokia kompensacija gali būti mokama remiantis Vyriausybės nutarimu nesant ne tik jas numatančio įstatymo, bet ir įstatyminio pagrindo Vyriausybei jas numatyti ir mokėti.“

1. Vertinant, ar kompensacija gali būti mokama remiantis Vyriausybės nutarimu nesant ne tik jas numatančio įstatymo, bet ir įstatyminio pagrindo Vyriausybei jas numatyti ir mokėti, pažymėtini šie aspektai.

Nutarimo projektu nauja redakcija dėstomo Vyriausybės nutarimo 1 punkte nustatyta, kad asmenims, kurie Antrojo pasaulinio karo ir okupacijų metais buvo išvežti priverstiniams darbams, buvo getuose, įkalinimo įstaigose ir kitose laisvės atėmimo vietose ir kuriems pagal Lietuvos Respublikos asmenų, represuotų už pasipriešinimą okupaciniams režimams, teisių atkūrimo įstatymą yra atkurtos visos pilietinės jų teisės, arba jų įpėdinams kompensuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų uždarbis arba kitos darbo pajamos už priverstiniuose darbuose, getuose, įkalinimo įstaigose ir kitose laisvės atėmimo vietose išbūtą laiką, taip pat buvusiems mažamečių fašistinių prievartinio įkalinimo vietų kaliniams už ten išbūtą laiką – po 6 eurus už mėnesį.

Vyriausybės nutarimu įtvirtinta kompensacija, kuri mokama iš valstybės biudžeto lėšų šio Vyriausybės nutarimo 1 punkte nurodytiems asmenims. Minėta kompensacija siejama su šių asmenų patirta žala (turtine ir, mūsų nuomone, neturtine (moraline) (kiek tai liečia mažamečius fašistinių prievartinio įkalinimo vietų kalinius)).

Šiame kontekste atkreiptinas dėmesys į tai, kad Lietuvos Respublikos Konstitucijos 30 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, kad asmeniui padarytos materialinės ir moralinės žalos atlyginimą *nustato įstatymas*. Konstitucijos 30 straipsnio 2 dalies norma įpareigoja įstatymų leidėją išleisti žalos atlyginimą nustatančius *įstatymus*.

Pažymėtina ir tai, kad pagal Konstitucijos 128 straipsnio 2 dalį valstybinio turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo tvarką nustato įstatymas. Atkreiptinas dėmesys, kad valstybės biudžeto lėšos (nagrinėjamu atveju – kompensacijų mokėjimo šaltinis) taip pat yra valstybės turtas. Aiškindamas Konstitucijos 128 straipsnio 2 dalies nuostatas, Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad *tik įstatymų leidėjas* gali nustatyti svarbiausius valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo teisių turinio elementus (2015 m. vasario 24 d. nutarimas).

Vyriausybės nutarimu reguliuojami teisiniai santykiai, mūsų nuomone, turi socialinės paramos požymių. Šiame kontekste atkreiptinas dėmesys į šią Konstitucinio Teismo doktriną. Atskiros socialinės paramos rūšys, asmenys, kuriems skiriama socialinė parama, socialinės paramos skyrimo ir mokėjimo pagrindai, sąlygos, dydžiai pagal Konstituciją gali būti nustatyti *tik įstatymu* (*inter alia* Konstitucinio Teismo 2004 m. kovo 5 d., 2014 m. balandžio 14 d. nutarimai). Poįstatyminis socialinės apsaugos, socialinės paramos santykių teisinis reguliavimas gali apimti atitinkamų procedūrų nustatymą, taip pat tokį įstatymais grindžiamą teisinį reguliavimą, kai poreikį įstatymu nustatytą teisinį reguliavimą detalizuoti ir sukonkretinti poįstatyminiuose teisės aktuose objektyviai lemia būtinumas teisėkūroje remtis tam tikros srities specialiomis žiniomis ar specialia (profesine) kompetencija (*inter alia* Konstitucinio Teismo 2005 m. vasario 7 d., 2010 m. gruodžio 14 d., 2012 m. spalio 31 d., 2014 m. vasario 14 d. nutarimai). Poįstatyminiu teisiniu reguliavimu negalima nustatyti asmens teisės į socialinę paramą atsiradimo sąlygų, taip pat riboti šios teisės apimtį (*inter alia* Konstitucinio Teismo 2005 m. vasario 7 d., 2009 m. rugsėjo 2 d., 2010 m. gruodžio 14 d., 2014 m. vasario 14 d. nutarimai).

Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, manome, kad kompensacijos mokėjimo pagrindai, sąlygos, kompensacijos dydis nustatytini įstatymu.

Atskirai pažymime, kad tai, kad Vyriausybės nutarimas buvo priimtas iki Konstitucijos įsigaliojimo, neturi reikšmės jo nuostatų atitikties Konstitucijai vertinimui. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2003 m. spalio 29 d. nutarime pažymėjo, kad Konstitucijos viršenybės principas suponuoja ir įstatymų leidėjo, kitų teisėkūros subjektų pareigą atlikti iki Konstitucijos įsigaliojimo išleistų teisės aktų peržiūrą atsižvelgiant į Konstitucijos normas ir principus, užtikrinti teisės aktų, reguliuojančių tuos pačius santykius, darnią hierarchinę sistemą¹.

¹ Ištrauka iš Konstitucinio Teismo 2003 m. spalio 29 d. nutarimo:

Pažymėtina, kad įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos įsigaliojimo tvarkos“ 2 straipsnio [kuriame nustatyta, kad įstatymai, kiti teisiniai aktai ar jų dalys, galioję Lietuvos Respublikos teritorijoje iki Lietuvos Respublikos Konstitucijos priėmimo, galioja tiek, kiek jie neprieštarauja Konstitucijai ir šiam įstatymui, ir galios tol, kol nebus pripažinti netekusiais galios ar suderinti su Konstitucijos nuostatomis] formuluotė „tiek, kiek jie neprieštarauja Konstitucijai ir šiam įstatymui“, susieta su Konstitucijos viršenybės principu, konkrečiai su Konstitucijos 7 straipsnio 1 dalies nuostata, kad negalioja joks įstatymas ar kitas aktas, priešingas Konstitucijai, reiškia, jog Konstitucijoje yra įtvirtinta, kad teisės aktai, išleisti iki Konstitucijos įsigaliojimo, negali galioti, jeigu jie yra priešingi Konstitucijai ir Konstitucijoje nustatytais pagrindais ir tvarka yra nustatyta, jog šie teisės aktai prieštarauja Konstitucijai. Įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos įsigaliojimo tvarkos“ 2 straipsnio formuluotė „galios tol, kol nebus pripažinti

2. Vertinant įstatymo projekto rengimo poreikį ir tikslingumą, turėtų būti atsižvelgta į teisėkūros ekonomiško principą bei įvertinta kokiame asmenų skaičiui įstatymas būtų aktualus.

3. Pažymime, kad Teisingumo ministerija neteiks nuomonės dėl kompensacijos dydžio aktualumo. Dėl kompensacijos dydžio aktualumo bei galimybės padidinti kompensacijos dydį nuomonę turėtų pateikti Finansų ministerija, kuri atsakinga už valstybės politikos viešųjų finansų valdymo srityje formavimą. Siūlytume Nutarimo projektą teikti derinti Finansų ministerijai. Taip pat, atsižvelgiant į tai, kad Nutarimo projektu keičiamame Vyriausybės nutarime nustatyta, kad pareiškėjai dėl kompensacijų kreipiasi į apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos padalinius pagal represuoto asmens gyvenamąją vietą iki represavimo, siūlytume Nutarimo projektą suderinti ir su Valstybine mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – VMI). Siūlytina VMI paprašyti pateikti informaciją apie tai, koks yra (buvo) pareiškėjų skaičius kiekvienais metais.

4. Lietuvos Respublikos asmenų, represuotų už pasipriešinimą okupaciniams režimams, teisių atkūrimo įstatymo Nr. I-180 2, 3, 4, 5 ir 6 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-2027 6 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad: „Iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos išduoti pažymėjimai galioja toliau ir yra tinkami asmenų, represuotų už pasipriešinimą okupaciniams režimams, teisių atkūrimui“. Atsižvelgiant į tai, Nutarimo projektu nauja redakcija dėstomo Vyriausybės nutarimo 1 punkte turėtų būti nurodyti ir Vidaus reikalų ministerijos išduoti dokumentai.

5. Jeigu šios išvados 1 punkto trečioje pastraipoje nurodyta prielaida, kad kompensacija siejama ne tik su turtine žala, bet ir neturtine (moraline) žala, kiek tai liečia mažamečius fašistinių prievartinio įkalinimo vietų kalinius, yra teisinga, siūlytina tikslinti Vyriausybės nutarimo pavadinimą, išbraukiant žodį „materialinės“. Kartu siūlytina įvertinti, ar keičiamo Vyriausybės nutarimo 1 punkte žodis „mažamečių“ neturėtų būti pakeistas žodžiu „mažamečiams“.

6. Teisės technikos pastabos pateiktos darbo tvarka.

Teisingumo ministrė

Ewelina Dobrowolska

Jelena Kučeriaviienė, tel. 8 671 85520, el. p. jelena.kuceriaviene@tm.lt

netekusiais galios ar suderinti su Konstitucijos nuostatomis“ reiškia, kad įstatymų leidėjas, kiti teisėkūros subjektai pagal Konstituciją turi pareigą atlikti visų savo iki Konstitucijos įsigaliojimo išleistų ir tebegaliojančių teisės aktų, taip pat Lietuvos valstybės nebeegzistuojančių institucijų po Konstitucijos įsigaliojimo išleistų ir tebegaliojančių teisės aktų, kurie reguliuoja atitinkamo teisėkūros subjekto reguliavimo sričiai priskirtus santykius, taip pat teisės aktų, išleistų iki nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimo, tačiau likusių galioti atkūrus nepriklausomą Lietuvos valstybę ir po Konstitucijos įsigaliojimo reguliuojančių atitinkamo teisėkūros subjekto reguliavimo sričiai priskirtus santykius, peržiūrą ir įvertinti, ar šie teisės aktai, to teisėkūros subjekto manymu, neprieštarauja Konstitucijai.